

M A A J A V E S I

VILPPULAN KUNTA
RANTAOSAYLEISKAAVA
Kulttuuriympäristöselvitys

	Sivu
1. KULTTUURIYMPÄRISTÖSELVITYKSEN LÄHTÖTIEDOT	1
1.1 Vilppulan asutushistoria	1
1.2 Kantatalot	2
1.3 Karttatutkimus	3
1.4 Pirkanmaan kulttuurihistorialliset kohteet	3
2. INVENTOINTIKOhteet	4
2.1 Inventointitapa	4
2.2 Kohdekuvaukset	4

Muutos	Pvm/Tarkastanut	Pvm/Hyväksynyt	Pvm/Julkaissut	Huomautukset

TEHTÄVÄN KUVAUS

ESIPUHE

Vilppulan kunnan rantaosayleiskaavatyöhön liittyvä kulttuuriympäristöselvitys katsottiin tarpeelliseksi laatia vielä kaavaehdotusvaiheessa syksyllä 2001. Museovirasto piti kunnan alueella aiemmin tehtyjä selvityksiä riittämättöminä, jotta kulttuuriympäristön arvot voitaisiin huomioida kaavoituksessa. Museovirasto siirsi selvitystyön ohjaus- ja valvontavastuun Tampereen Museolle, jossa työstä on vastannut rakennustutkija Hannele Kuitunen. Tampereen Museoiden ohjeiden mukaan varsinaisen selvitystyön suorittivat Maa ja Vesi Oy:n Tampereen toimiston projektipäällikkö Markku Koskinen ja rak.arkkit., arkkit.yo Pasi Vierimaa.

YHTEENVETO JA JOHDANTO

Kulttuuriympäristöselvitystyön tavoitteena on ollut selvittää rantaosayleiskaava-alueen kulttuurihistoriallisesti merkittävät maatilat ja muut kohteet sekä niiden ympäristöt ja määrittää niiden kulttuuriarvojen ohjausvaikutus rantaosayleiskaavatyöhön. Vilppulan asutushistoriaan perehtymisen ja historiallisten karttojen arkistotutkimusten jälkeen määriteltiin 37 kpl maastossa tarkistettavaa kohdetta, joista laadittiin inventointilomake (liite A) Tampereen Museoiden ohjeiden mukaisesti. Yhdessä Museoiden ja selvitystyön laatijoiden kesken määritettiin lopuksi kunkin kohteen huomioimisesta rantaosayleiskaavassa. Rakennusinventointeja ei selvityksen yhteydessä tehty.

TIIVISTELMÄ

Kulttuuriympäristöselvitystyö voidaan katsoa tarpeelliseksi suorittaa rantaosayleiskaavoituksen yhteydessä, koska selvitystyössä esille tulleita yksityiskohtia ei ole aiemmin alueella tutkittu eikä määritetty kulttuuriarvojen huomioimistapaa maankäytönsuunnittelussa. Selvitystyö toi esille maise-
mallisesti arvokkaita peltoalueita (MA) sekä pihapiirejä, joiden ympäristö tulee säilyttää (/s), joita ei rantaosayleiskaavatyössä muuten olisi huomioitu. Toisaalta voidaan todeta, että selvitys ei edellyttänyt yhdenkään uuden lomarakennuspaikan siirtoa tai poistoa kulttuuriarvojen vuoksi.

Tampere, 22.10.2001

Maa ja Vesi Oy

Markku Koskinen
projektipäällikkö

Pasi Vierimaa
rak.arkkit., arkkit.yo

1. KULTTUURIYMPÄRISTÖSELVITYKSEN LÄHTÖTIEDOT

1.1 Vilppulan asutushistoria

Vilppulan kunnan alue on ennen 1550-lukua jakaantunut Pirkkalan, Kangasalan, Lempäälän ja Vesilahden talojen erämaaomistuksiin. Kuningas Kustaa Vaasa julisti v. 1542, että asumattomat erämaat kuuluvat ”Meille ja Ruotsin kruunulle”. Päätökseen vaikutti tarve osoittaa uudisasukkaille asuinalueita ja toisaalta saada kruunulle lisääntyviä verotuloja. Entiset eräomistajat saivat vain sen edun, että heillä oli etuoikeus erämaitten viljelyynottoon, jos he sitä tahtoivat. Muuten kaikki asumiskelpoiset erämaat otettiin korvauksetta valtion omaisuudeksi.

Vilppulan ensimmäinen uudisasukas oli savolaismies Paavali Makkonen, jolle lempääläiset talonpojat myivät jo v. 1536 seitsemän sarkaa sisältävän erämaansa ja kalavetensä. Vuoden 1552 eräluettelon mukaan Vilppulaan oli asettunut 5 uudisasukasta ja vuoden 1564 luettelon mukaan heitä oli jo 8. Maantarkastuskirja vuodelta 1589 kertoo Vilppulan alueella olleen yhteensä 11 taloa. Vuoden 1636 kylvöluetteloiden mukaan 14 talolla oli peltoa. Uudisasukkaat rakensivat pian käyttöönsä myllyjä, joita oli Vilppulan Tammi Niemessä ja Pohjaslahden Vehkakoskessa jo v. 1636. Vuonna 1585 kannettiin ensi kertaa myllyveroa, jolloin todettiin, että Vilppulan Vitsakosken myllyssä voi jauhaa ympäri vuoden.

Vilppulan asutuskauden alkuaikoihin vaikuttivat nälkävuodet ja sodat, joihin talonpojat osallistuivat, niin että osa taloista oli aika ajoin autioina. Varsinkin Suuret kuolovuodet 1696-1697 ja Isoviha 1700-luvun alussa autioittivat useita taloja. Vuonna 1725 Vilppulassa oli 22 taloa ja Pohjaslahdella, josta osa nykyisen Ruoveden puolella, 9 taloa. 1700-luvun alkupuolella asutustoiminta oli vähäistä, mutta vuoden 1747 halkomisasetus mahdollisti jo talojen jakamisen, joka vilkastutti uusien viljelystilojen syntymistä. Myös 1700-luvun lopulla helpottunut torppien perustamismahdollisuus lisäsi asutustoimintaa. Kuitenkin vasta v. 1800 Vilppulassa valmistuneen isojaon perusteella perustettiin suuremmissa määrin uudistiloja. Vuonna 1808 Vilppulassa oli 50 taloa ja koko Pohjaslahden alueella 30 taloa.

Kulttuuriympäristöselvityksen lähtökohdaksi on pyritty selvittämään juuri isojaon jälkeen suunnittelualueella olemassa olleet tilat, ns. kantatalot, ja niiden torpat. Kulttuurihistoriallisesti merkittäviä taloja ja pihapiirejä on mahdollisesti perustettu em. ajankohdan jälkeenkin, mutta tämän katsottiin antavan varsin kattavan kuvan Vilppulan arvokkaista kulttuuriympäristöistä.

1.2 Kantatalot

Rantaosayleiskaava-alueella sijaitseviksi kantataloiksi on määritetty lähtökohtaisesti isäntäluettelon v. 1552-1721 mukaiset seuraavat tilat:

Vilppula:

- Ajostaipale, Melanen (1580-)
- Elämäntaipale, Tamminiemi (1562-)
- Huopioniemi, Honko (1562-)
- Huopioniemi, Huopio (1562-)
- Keuruu, Kopare (1572-)
- Keuruu, Rajala (1610-)
- Kurkijärvi, Löytänä (1564-)
- Suluslahti, Sankila (1572-)
- Tyynnysniemi, Tyynnysniemi (1634-)

Pohjaslahti:

- Kolkinlahti, Myry (1566-)
- Kolkinlahti, Mäyränen (1564-)
- Kolkinlahti, Salmi (1564-)
- Lasoinniemi, Kangasjärvi (1564-)
- Lasoinniemi, Makkonen (1536-)
- Hanho, Saarilahti (1500-luku)

Vuonna 1737 Sankila jaettiin Ylä- ja Ala-Sankilaksi, joista nykyinen Ala-Sankila on suunnittelualueella. 1750-luvun uudistiloja oli Savitaipale.

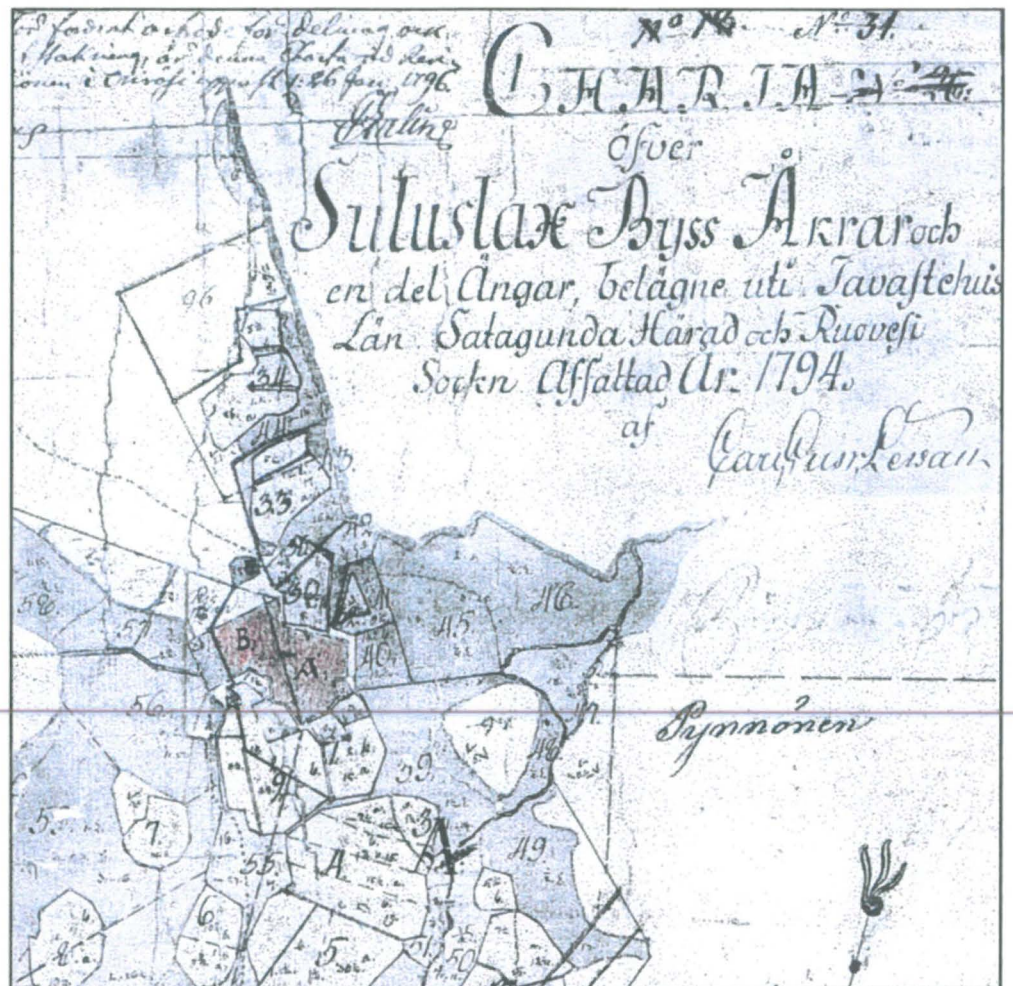
Isojaossa muodostettuja tiloja ovat Kuoreniemen kylän Kuoreniemi (ent. Rantala), Vittaniemi, Koivuniemi ja Lahnajärvi sekä Kurkijärven kylän Hokkanen ja Pohjaslahden Tiura, Rantala ja Sammalisto.

Kantatalojen lisäksi inventointikohteiksi määritettiin Kurkijärven Löytämän talon Kivelän ja Talliniemen torpat, Ajostaipaleen kylän Kasilan torppa ja Kuoreniemen kylän Valkeajärven tila, joka oli myös ilmeisesti isojaon aikoihin torppa.

Lisäksi Keuruun kylän Hokkasen talosta v. 1855 lohottu Vuori-Hokkanen on olemassa jo isojakokartoilla. Keuruun kylän Rajala halottiin veljeksille jo v. 1813, jolloin muodostui Palomäen tila.

1.3 Karttatutkimus

Kulttuuriympäristöselvityksen historiaosuuden perusteella valituista kohteista suoritettiin karttatutkimukset Hämeenlinnan maanmittaustoimiston arkistossa. Vanhimmat käytettävissä olevat ja koko kunnan alueen kattavat kartat ovat isojaon kartat 1700-luvun aivan lopusta tai 1800-luvun alkupuolelta. Arkistosta löytyy alkuperäiset väritetyt kartat, joista havainnollisesti ilmenee talojen pihapiirien ja peltojen sijainnit. Tapauskohtaisesti tutkittiin myös uudempia 1800-luvun karttoja talojen rakennuskannan ja peltojen sijaintien määrittämiseksi.

Kuva Suluslahden Ala- ja Ylä-Sankilan taloista isojakokartalla.

1.4 Pirkanmaan kulttuurihistorialliset kohteet

Pirkanmaan liitto on v. 1990 julkaissut Pirkanmaan kulttuurihistorialliset kohteet, joissa on kohteina määritelty osa em. kantataloista. Seuraavassa on listattu julkaisun ne suunnittelualueella olevat kohteet, joita ei ole historia selvityksen perusteella jo aiemmin määritetty kulttuuriympäristöselvityksen kohteeksi.

- Suluslahden koulu
- Tammikosken myllyt
- Koukkulan koulu
- Kangaskosken mylly
- Lepomäki, Tyynysniemi (Vilppulan kunnan esittämä kohde)

2. INVENTOINTIKOhteet

2.1 Inventointitapa

Valitut kohteet inventoitiin maastossa kirjaamalla laaditulle lomakkeelle kunkin kohteen havaitut kulttuurihistorialliset ja maisemalliset ominaisuudet. Lomakkeet ovat liitteenä A. Seuraavissa kohdekuvauksissa on esitetty lyhennelmät inventointitiedoista ja kohteiden vaikutuksesta rantaosayleiskaavaan.

2.2 Kohdekuvaukset

1. Kuoreniemi, Valkeajärvi

Kuoreniemen torppa viimeistään 1700-lopusta. Pihapiiri pusikoitunut, rakennuskanta 1800-luvulta, navetta purettu. Maisemallinen arvo vähäinen metsittyneen ympäristön vuoksi.

Rantaosayleiskaavassa (ROYK) pihapiiri osoitetaan erillispienalojen korttelialueena (AO).

2. Kuoreniemi, Koivuniemi

Kantatalo isojaossa viimeistään vuonna 1800. Pihapiirin rakennukset kunnostettu ja pihapiiriä täydennetty uudisasuinrakennuksella. Rakennukset pitopalvelu- ja juhlatilana ”Jaakontupa”. Maisemallinen arvo suhteellisen vähäinen.

ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan matkailua palvelevien rakennusten alueena, jolla ympäristö säilytetään (RM/s).

3. Kuoreniemi, Lahnajärvi

Kantatalo isojaossa viimeistään vuonna 1800. Entinen sotilasvirkatalo. Maisemallinen merkittävyys suhteellisen suuri.

ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan maatilojen talouskeskusten alueena, jolla ympäristö säilytetään (AM/s).

4. Suluslahti, Ala-Sankila

Kantatalo 1500-luvulta, joka jo 1700-luvulla on halottu Ala- ja Ylä-Sankilaan. Erittäin hyvin säilynyt edustava pihapiiri maisemallisesti merkittävässä kulttuuriympäristössä.

ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan AM/s ja peltoalueet maisemallisesti arvokkaina peltoina (MA).

5. Suluslahden kansakoulu

Edustava 1900-luvun alkupuolen koulun pihapiiri. Koulurakennuksen ohella samalta ajalta piharakennuksia, jotka muodostavat arvokkaan kokonaisuuden.

ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan erillispientalojen alueena, jolla ympäristö säilytetään (AO/s).

6. Ajostaipale, Melanen

Kantatalo 1500-luvulta, jonka pihapiiri hyvin säilynyt erittäin kauniissa koski-/ peltomaisemassa. Rannassa peltoa rajaavat vanhat hopeapajut. ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan AM/s ja peltoalueet maisemallisesti arvokkaina peltoina (MA).

7. Kuoreniemi, Vittaniemi

Kantatalo viimeistään isojaossa vuonna 1800. Vanha päärakennus jäänyt pois käytöstä ja uudet rakennukset muodostavat nykyisen pihapiirin.

ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan maatilojen talouskeskusten alueena (AM).

8. Kuoreniemi, Kuoreniemi

Kantatalo viimeistään isojaossa vuonna 1800. Aiemmin Rantala-nimisenä tunnettu tila on todennäköisesti huomattavasti vanhempi. Päärakennus eivätkä pääosa talousrakennuksista ole säilyneet, joten kohteen kulttuurihistoriallinen arvo on suhteellisen vähäinen.

Rantaosayleiskaavassa (ROYK) pihapiiri osoitetaan erillispientalojen korttelialueena (AO).

9. Huopioniemi, Vanhakylä

Kantatalo Huopio-nimisenä ilmeisesti 1500-luvulta, mutta halottu 1922, jolloin Huopion tila muodostunut noin 300 metriä Vanhakyläksi nimetyn talon eteläpuolelle. Nykyisen rakennuskannan ja maisemallisten ominaisuuksien kannalta ei erityisen merkittävä kohde.

Kuitenkin kulttuurihistoriallisten arvojen vuoksi pihapiiri osoitetaan ROYK:ssa AM/s:nä.

10. Huopioniemi, Honko

Kantatalo 1500-luvulta, jonka edustava pihapiiri on erittäin hyvin säilynyt. Lisäksi maisemallisesti arvokkaat pelto täydentävät kulttuurihistoriallisesti merkittävää kokonaisuutta. ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan AM/s ja peltoalueet maisemallisesti arvokkaina peltoina (MA).

11. Hanho, Saarilahti

Kantatalo 1500-luvulta, joka kulttuurihistoriallisilta arvoiltaan vähintään Hongon talon luokkaa. Saarilahti ja Honko peltoineen ovat vaikuttaneet siihen, että niiden ympäristö on määritetty ainoana Vilppulassa valtakunnallisesti merkittäväksi kulttuurimaisemaksi.

ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan AM/s ja peltoalueet maisemallisesti arvokkaina peltoina (MA).

12. Huopioniemi, Huopio

Tila halottu Huopio-nimisestä kantatalosta 1922, jolloin Vanhakyläksi nimetty tila jäänyt kanta-tilaksi. 1900-luvun alkupuolen rakennuskanta pääosin säilynyt.

Osana valtakunnallisesti merkittävää kulttuurimaisema-alueetta pihapiiri osoitetaan ROYK:ssa AO/s:nä.

13. Ajostaipale, Kasila

Ajostaipaleen kylän torppa, joka näkyvissä isoja-kokartoilla 1800-luvun alussa. Rakennuskanta pääosin säilynyt, mutta kohteen maisemallinen arvo on vähäinen.

Kulttuurihistoriallisten arvojen vuoksi pihapiiri osoitetaan ROYK:ssa AM/s:nä.

14. Tyynysniemi, Lepomäki

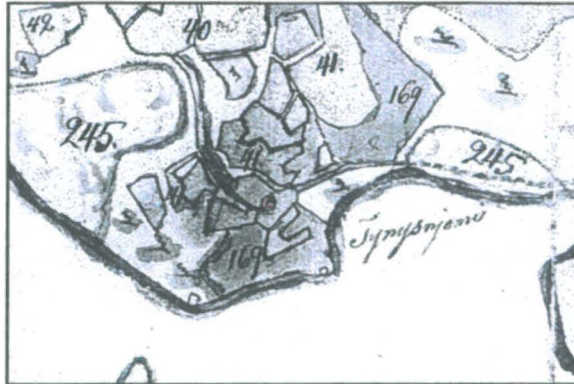
1900-luvun alussa rakennettu huvila, joka oli aluksi asunkäytössä. Myöhemmin se oli mm. Tampereen kaupungin ja Vilppulan kunnan omistuksessa palvelen mm. leiripaikkana. Kohde on Pirkanmaan liiton julkaisussa kunnan esittämänä lisä-kohteena.

ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan erillispientalojen alueena, jolla ympäristö säilytetään (AO/s).

15. Tyynysniemi, Tyynysniemi

Kantatalo 1600-luvulta, jolla vanhaa rakennuskantaa pihapiirissä ei ole säilynyt. Nykyinen talo sijaitsee maisemallisesti kauniilla paikalla, mutta kulttuurihistoriallisesti sen arvo on vähäinen. ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan maatilojen talouskeskusten alueena (AM).

16. Elämäntaipale, Tamminiemi

Kantatalo viimeistään isojaossa vuonna 1800. Alunperin pihapiiri on sijainnut vanhojen karttojen perusteella lähempänä niemen kärkeä. Kaunis pihapiiri säilytetty eheänä ja rakennukset hyvässä kunnossa.

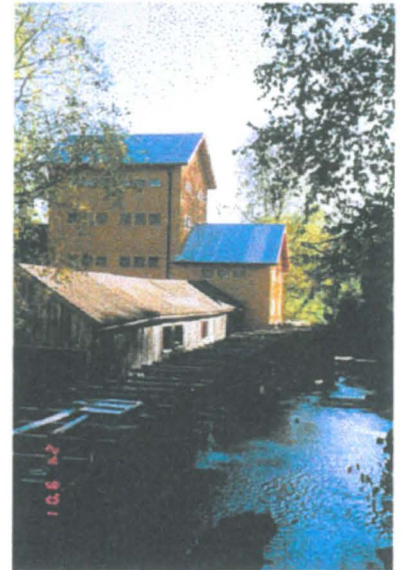
ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan maatilojen talouskeskusten alueena, jolla ympäristö säilytetään (AM/s).

17. Elämäntaipale, Tammikosken myllyt

Tammikosken ylämylly on 1940-luvulta ja alämylly 1910-luvulta. Tammikoskessa on ollut myllyjä jo satoja vuosia, joten nykyisillä myllyrakennuksilla ja koskimaiseman säilymisellä on hyvin suuri kulttuurihistoriallinen merkitys.

ROYK:ssa myllyrakennukset on osoitettu suojelukohdemerkinnällä ja kaavamääräyksissä edellytetään rakennusten ja koskimaiseman säilyttämistä.

18. Keuruu, Hokkanen

Kantatalo viimeistään isojaossa vuonna 1800. Pihapiiri on hyvin säilynyt ja suhteellisen laaja. Ympäröivät pellot peltorantoinen muodostavat merkittävän kulttuurimaiseman.

ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan AM/s ja pelto-alueet maisemallisesti arvokkaina peltoina (MA).

19. Keuruu, Vuori-Hokkanen

Vuonna 1855 Hokkasen talosta lohottu tila, jonka kaksi vanhaa 1800-luvun asuinrakennusta on jäänyt rappiolle ja pihapiiri pusikoitunut.

ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan kulttuurihistoriallisten arvojen vuoksi erillispientalojen alueena, jolla ympäristö säilytetään (AO/s), vaikka rakennukset ovat jo niin huonossa kunnossa, että niiden kunnostaminen on vaikeaa.

20. Ajostaipale, Savitaipale

Kantatalo 1700-luvulta, jonka tiivis pihapiiri on hyvin säilynyt. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat talon pellot sijaitsevat Kurkijärven ja Elänteen välisellä kannaksella noin 400 metriä nykyisestä pihapiiristä länteen.

ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan AM/s ja pelto-alueet maisemallisesti arvokkaina peltoina (MA).

21. Kurkijärvi, Löytänä

Kantatalo 1500-luvulta, joka jo 1600-luvun lopussa muuttui sotilasvirkataloksi. Tilalla ei riihirakennusta lukuun ottamatta ole enää vanhaa rakennuskantaa. Vuonna 1934 Löytänen niemi on jaettu kahtia ja muodostettu eteläpuolelle Rinteelä. Molempien tilojen asuinrakennukset ovat 1930-1940-luvuilta. Kuitenkin kulttuurihistoriallisesti merkittävät pellot ovat säilyneet myös maisemallisesti arvokkaina.

ROYK:ssa sekä Löytänen että Rinteelän pihapiirit osoitetaan AO:na ja pelto-alueet maisemallisesti arvokkaina peltoina (MA).

22. Kurkijärvi, Kivelä

Löytänen torppa, joka ollut jo isojaon aikoina olemassa. Vanhat rakennukset ovat jo hyvin huono-kuntoiset ja olleet asumattomana pitkään.

ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan AO:na, vaikka rakennusten säilyminen näyttää epätodennäköiseltä.

23. Kurkijärvi, Talliniemi

Löytänen torppa, joka ollut jo isojaon aikoina olemassa. Vanha asuinrakennus 1900-luvun alussa, mutta muut pihapiirin rakennukset ja uusi asuinrakennus huomattavasti uudempia.

ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan maatilojen talouskeskusten alueena (AM).

24. Keuruu, Rajala

Kantatalo 1700-luvulta, jonka hyvin säilynyt rakennuskanta on hyvin laaja. Suljettu, tiivis pihapiiri on Vilppulassa melko harvinainen. Pihapiirin välittömässä läheisyydessä useita talousrakennuksia, joista mainittakoon aittarivi, jossa mm. viljamakasiini ja 1700-luvun aitta.

ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan maatilojen talouskeskusten alueena, jolla ympäristö säilytetään (AM/s).

25. Keuruu, Palomäki

Rajalasta vuonna 1813 lohottu tila, jonka rakennuskanta on hyvin säilynyt. Peltöjen ympäröimä pihapiiri on maisemallisesti suhteellisen merkittävä.

ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan maatilojen talouskeskusten alueena, jolla ympäristö säilytetään (AM/s).

26. Keuruu, Kopare

Kantatalo 1500-luvulta, jonka rakennuskanta vain osittain säilynyt, osittain uudisrakennuksia ja uusia laajennusosia. Pihapiirin läheisyydessä perinnebiotoopeiksi luokiteltuja ketoalueita.

ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan maatilojen talouskeskusten alueena (AM).

27. Keuruu, Haikankylä

Haikan talo on näkyvissä jo isojakokartoilla 1800, mutta kylän talouskeskukset jäävät ROYK:n suunnittelualueen ulkopuolelle. Kohde otettu tarkasteluun peltojen mahdollisen kulttuurihistoriallisten arvojen vuoksi. Haikkasalon ja Pohjola-Haikan pihapiirit muodostavat kylämäisen kokonaisuuden, mutta pelloilla ei ole laajempaa maisemallista arvoa.

28. Pohjaslahti, Rantala

Kantatalo viimeistään isojaossa vuonna 1800. Pihapiiri on hyvin säilynyt kokonaisuus ja pellot laskevat kauniisti järveä kohti.

ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan AM/s ja peltoalueet maisemallisesti arvokkaina peltoina (MA).

29. Pohjaslahti, Kangasjärvi

Kantatalo 1500-luvulta, jonka pihapiiri on hyvin säilynyt. Maantie jättää osan piharakennuksista tien toiselle puolelle, mutta kokonaisuus on kulttuurihistoriallisesti merkittävä.

ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan AM/s ja peltoalueet maisemallisesti arvokkaina peltoina (MA).

30. Kangaskosken mylly

Kunnostettu myllyrakennus 1900-luvun alusta ja hyvin säilynyt koskimaisema muodostavat arvokkaan kulttuurihistoriallisen kokonaisuuden.

ROYK:ssa myllyrakennus on osoitettu suojelukohtemerkillä ja kaavamääräyksissä edellytetään rakennusten ja koskimaiseman säilyttämistä.

31. Pohjaslahti, Vehkaniemi

Kantatalo viimeistään isojaossa vuonna 1800. Pihapiiri on hyvin säilynyt kokonaisuus useine asuin- ja piharakennuksineen.

ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan AM/s:na .

32. Pohjaslahti, Sammalisto

Kantatalo viimeistään isojaossa vuonna 1800. Päärakennusta kunnostettu ja rakennettu mm. uusi kuisti. Kohteen maisemallinen arvo suhteellisen vähäinen.

Rantaosayleiskaavassa (ROYK) pihapiiri osoitetaan erillispientalojen korttelialueena (AO).

33. Pohjaslahti, Tiura

Sotilasvirkatalona toiminut kantatalo perustettu viimeistään isojaossa vuonna 1800. Kaksi samantyyppistä asuinrakennusta, joista toinen rakennettu 1850-luvulla ja toinen 1920-luvulla, aittarakennus ja tallirakennus muodostavat suljetun hyvin hoidetun pihapiirin.

ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan AM/s ja peltoalueet maisemallisesti arvokkaina peltoina (MA).

34. Pohjaslahti, Mäyränen

Kantatalo 1500-luvulta, jonka nykyinen rakennuskanta on 1920-1930-luvulta. Rantaan laskevat pelot yhdessä naapurin, Myryn talon, peltojen kanssa muodostavat maisemallisesti arvokkaan kokonaisuuden.

ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan AM:na ja peltoalueet maisemallisesti arvokkaina peltoina (MA).

35. Pohjaslahti, Myry

Kantatalo 1500-luvulta, jonka nykyinen rakennuskanta on 1920-luvulta. Komea kartanomainen päärakennus kulttuurimaisemassa tekee kohteesta merkittävän.

ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan AM/s ja peltoalueet maisemallisesti arvokkaina peltoina (MA).

36. Pohjaslahti, Salmi

Kantatalo 1500-luvulta, jonka isoa 1800-luvun päärakennusta on laajennettu myöhemmin. Pihapiirissä ja sen läheisyydessä on 1900-luvun alkupuolelta punatiilisiä tuotantorakennuksia, jotka ovat myös kulttuurihistoriallisesti arvokkaista ja toisaalta edustavat harvoja rannoilla säilyneitä teollisia rakennuksia.

ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan maatilojen talouskeskusten alueena, jolla ympäristö säilytetään (AM/s).

37. Pohjaslahti, Makkonen

Vilppulan ensimmäisiä taloja 1500-luvun alkupuolelta. Perinteistä rakennuskantaa ei ole säilynyt, mutta peltoalueet ovat maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittäviä.

ROYK:ssa pihapiiri osoitetaan AM:na ja peltoalueet maisemallisesti arvokkaina peltoina (MA).

Tampereella 22. lokakuuta 2001
Maa ja Vesi Oy

N:o	KYLÄ TILA	HISTORIALLINEN TAUSTA	PÄÄRAKENNUKSEN / RAK.KANNAN IKÄ	YLEISLUONNEHDINTA KOKONAISUUDEN SÄILYNEISYYDESTÄ	LUONNEHDINTA MAISEMALLISESTA ARVOSTA
1	Kuoreniemi Valkeajärvi	Torppa?, Kuoreniemi	päärak. + 2 aittaa, 1800-luku	piha umpeenkasvanut, navetta purettu	vähäinen: ympäristö metsittynyt
2	Kuoreniemi Koivuniemi	Kantatalo	2 rak. (uusia?), nav., 2 aittaa, 1800-luku	pihapiiri eheä, siisti, toiminee vuokrapaikkana: "Jaakontupa"	vähäinen: nökyvyys järvelle, puuston ympäröimä
3	Kuoreniemi Lahnajärvi	Kantatalo, 1700-luvun puoliväli sotilasvirkatalo	päärak. (1920), nav. (1958), aitta (1800-l), riihi, talli, rantasauna (1898), ym.	ain. jo 3. päärakennus (sij. muuttunut), laaja piha, ei tiivis, rak.kanta hyväkuntoinen	kohtal. suuri: korkealla maastonkohdalla, näkyvyys järvelle
4	Suluslahti Sankila	Kantatalo	2 as.rak. (vanha 1848, toinen uusittu), vanhoja aittoja, useita talousrakennuksia	piha hyvin säilynyt, eritt. edustava kokonaisuus, maatilatoiminta jatkuu	eritt. suuri: korkeampi maastonkohta, peltojen ympäröimä
5	Suluslahti kansakoulu	koulu (lopettanut 1994), nyk. as.rak.	päärak. (1918), opett. as.rak., 2 piharak. (muut n. samalta ajalta)	rakennukset hyvin säilyneet, rakennusten rajaama pihapiiri eheä	suht. merkittävä, pieni järvenlahti
6	Ajostaipale Melanen	Kantatalo	päärak. (1800-l), navetta, talousrakennuksia	rakennusten rajaama piha säilynyt, hieman pusikoitunut	rantaniityt huomioiden suuri, näkyvyys järvelle
7	Kuoreniemi Vittaniemi	Kantatalo	vanha päärak. (1800-1900), uusi tiilinen päärak. (1970-l), uusia tal.rakennuksia	uusi päärak. rikkoo kokonaisuuden, vanha päärak. rapistumassa	vähäinen
8	Kuoreniemi Kuoreniemi	Kantatalo	päärak. (1960-l), useita vanhoja talousrakennuksia (1800-l)	vanha päärak. purettu, vanhat tal.rakennukset huonokuntoisia	vähäinen; pusikoitumista tapahtunut
9	Huopioniemi Vanhakylä	Kantatalo, halottu 1922 (Huopio n:o 12)	päärak. (1900-l alku), 2 tal.rak. (n. samalta ajalta), kioski?	hyvä: vanhaa rakennuskantaa säilynyt	ei kovin merkittävä: ei juuri näy ympäristöönsä

N:o	KYLÄ TILA	HISTORIALLINEN TAUSTA	PÄÄRAKENNUKSEN / RAK.KANNAN IKÄ	YLEISLUONNEHDINTA KOKONAISUUDEN SÄILYNEISYYDESTÄ	LUONNEHDINTA MAISEMALLISESTA ARVOSTA
10	Huopioniemi Honko	Kantatalo	päärak. 1870, vieraspytinki (1800-l loppu?), kivinav. (1888-1914), luhti (1806), ym. tal.rak.	eritt. hyvä, hieno kokonaisuus	erittäin merkittävä, peltojen ympäröimä kokonaisuus
11	Hanho Saarilahti	Kantatalo	as.rak. (1830), pirttirak. (1819), vieraspytinki (1800-l), kivinav. (1867), pari tal.rak.	eritt. hyvä, hieno kokonaisuus, vieraspytinki rajaa 2 pihaa	erittäin merkittävä, peltojen ympäröimä kokonaisuus
12	Huopioniemi Huopio	Kantatalo, halottu 1922 (Vanhakylästä, n:o 9)	as.rak. + tal.rak. + navetan kiviperust. (1800-1900)	päärak. hyväkunt., talousrak. rapistumassa, navettaa ei enää ole, piha hieman pusikoitunut	aika vähäinen; rakennusryhmä näkyy joihinkin suuntiin
13	Ajostaipale Kasila	Torppa	vanha päärak. (1800-l), uudempi as.rak. (1920-30-l), aitta (1800-l)	pihapiiri eheä kokonaisuus	ei juuri maisemallista arvoa; metsän ympäröimä
14	Tyynysniemi Lepomäki	Lohkotila (Tyynysniemestä, n:o 15), merikapteenin as./huvila	2 as.rak. (1905)	molemmat rakennukset säilyneet, remontti meneillään	suht. merkittävä: korkea maastonkohta, järvinäkymä, toisaalla peltolaakso
15	Tyynysniemi Tyynysniemi	Kantatalo	as.rak (1950-l), rantasauna, aitta (1900-l alkup.)	ei vanhoja rakennuksia pihapiirissä	suht. merkittävä: korkea maastonkohta, avoin maasto, järvinäkymä
16	Elämäntaipale Tamminiemi	Kantatalo	2 as.rak., kivinav. (1881), 2 aittaa, useita muita tal.rakennuksia	pihapiiri eritt. hyvin säilynyt, rak:ia myös pidetty kunnossa, eri paikassa kuin alun perin?	suht. vähäinen, metsän ympäröimä, ei näy laajemmassa maisemassa
17	Elämäntaipale Tamminiemen mylly	Mylly	alamylly (1916), ylämylly (1949), as.rak.	ylämylly pääasiassa hyväkunt., alamyly ok, kokon. kärsinyt as.rakennuksen myötä	merkittävä: kaksi lähekkäin säilynyttä myllyrakennusta patoineen
18	Keuruu Hokkanen	Kantatalo (kansakoulu, lohottu Hokkasesta 1900-l al.)	2 as.rak. (vanh. 1850), aitta 1800-l, tal.rak:ia (koulu+2 piharak. (1900-l alku)	kokonaisuus hyvin säilynyt, rakennukset hyväkuntoisia (kokonaisuus hyvin säilynyt)	merkittävä: peltojen ympäröimä (jonkin verran, metsän ymp.)

N:O	KYLÄ TILA	HISTORIALLINEN TAUSTA	PÄÄRAKENNUKSEN / RAK.KANNAN IKÄ	YLEISLUONNEHDINTA KOKONAISUUDEN SÄILYNEISYYDESTÄ	LUONNEHDINTA MAISEMALLISESTA ARVOSTA
19	Keuruu Vuori-Hokkanen	Lohkotila (Hokkasesta, n:o 18, 1855)	päärak., as.rak., aitta (kaikki 1800-l)	rakennukset autioituneet ja huonossa kunnossa, piha kasvamassa umpeen	ei maisemallista arvoa: ympäristö metsittyneet, ei peltoja läheisyydessä
20	Ajostaipale Savitaipale	Kantatalo	2 as.rak.(vanh. 1800-1900), nav.(1930-l?), aitta(1800-l?), uud. as.rak. ikä vaikea arvioida	tiivis pihapiiri, rak. hyvin säil., eheä kokon., uudemman as.rak:n ikää vaikea arvioida	kohtal: kork. maastonkohta, näkyv. järvelle, ei peltoja välittömässä läheisyydessä
21	Kurkijärvi Löytänä (Rinteelä)	Kantatalo, sotilasvirkatalo	as.rak. (1940-l), 2 aittaa (1800- l), kivinav. perust. (as.rak. 1940-l)	vanhaa rak.kantaa säilynyt vain vähän, huom. uudemmat as.rakennukset	ymp. peltojen merkitys suuri (viljelyksessä), rak:t kesk. paikalla, merk. kuitenkin väh.
22	Kurkijärvi Kivelä	Torppa (Löytänestä, n:o 21)	päärak. (1800-l), 2 aittaa, tiilina. rauniot	rakennukset huonokuntoiset, piha kasvamassa umpeen	kohtal: kork. maastonkohta, ymp. pellot viljelyksessä, ei näkyv. järvelle
23	Kurkijärvi Talliniemi	Torppa (Löytänestä, n:o 21)	2 as.rak. (vanh. 1900, uud. 1974), riihi (1800-l), ym. tal.rakennuksia	vanhaa rak.kantaa vähän, vanh. as.rak. tyhj., uusi as.rak. pihan keskellä rikkoo kokonaisuuden	kohtal. merkittävä: kork. maastonkohta, ymp. pellot, näkyvyyttä järvelle
24	Keuruu Rajala	Kantatalo	2 as.rak.(va.1830, uu.1920-l), aitta+tiilina.(1900-l), aitta(1700- l), viljamakas.(1829), ym. t.rak.	useiden rak:n muodostama hieno kokonaisuus, rak:t pääasiassa hyväkunt.	merkittävä: peltojen ympäröimä kokonaisuus, rakennuksia myös peltoalueella
25	Keuruu Palomäki	Lohkotalo (Rajalasta n:o 24, 1813)	päärak. (1800-l), aitta (1800-l), ym. tal.rakennuksia	pihapiiri vanhojen rakennusten rajaama, hyväkuntoiset rakennukset	merkittävä: kork. maastonkohta, peltojen ympäröimä
26	Keuruu Kopare	Kantatalo	päärak. (1800-l + uusi laaj.), useita tal.rakennuksia (1900-l:lta nykypäivään)	ei tiivistä pihaa, osa rakennuksista huonossa kunnossa	niittyjen puolesta jonkin verran, ei näkyvyyttä suuremmissa mittakaavassa
27	Haikankylä (vain osa pelloista kuuluu kaava alueeseen)	Kantatalo?	Haikkasalo (1920-30-l), Pohjola- Haikka(1910-20-l), useita talousrakennuksia	2 tilaa, muodostavat "kylämäisen" miljöön, rak:t pääasiassa hyväkunt.	kaava-alueeseen kuuluvilla pelloilla ei laajempaa maisemallista merkitystä

N:O	KYLÄ TILA	HISTORIALLINEN TAUSTA	PÄÄRAKENNUKSEN / RAK.KANNAN IKÄ	YLEISLUONNEHDINTA KOKONAISUUDEN SÄILYNEISYYDESTÄ	LUONNEHDINTA MAISEMALLISESTA ARVOSTA
28	Pohjaslahti Rantala	Kantatalo	2 as.rak. (1900-alku), aitta (1800-l), tal.rak (1900-alku)	kokonaisuus hyvin säilynyt	erittäin merkittävä peltojen ympäröimänä
29	Pohjaslahti Kangasjärvi (Salmentakanen)	Kantatalo	päärak. (1800-l), aitta, navetta, ym. talousrakennuksia (päärak. 1940-l)	säilynyttä vanhaa rak.kantaa, osa hieman heik. kunnossa (ei vanhaa rak.kantaa)	erittäin merkittävä toiselta laidalta peltojen ympäröimänä (suht. merk., kork. maast.k.)
30	Pohjaslahti Kangaskosken mylly	Mylly, lohkaistu Kangasjärven talosta	mylly (1913) (as.rak ja navetta 1940-l)	mylly hyväkunt. (Pohjaslahtiyhd:n kunnostama)	hyvin merkittävä koski- maiseman kannalta, ei näy laajemmassa mittakaavassa
31	Pohjaslahti Vehkaniemi	Kantatalo	2 as.rak. (1800-l), navetta (1930 l), talousrak. (1800-l)	hyvin säilynyttä-vanhaa rakennuskantaa	suht. merkittävä: ympäröivät pellot, näkyv. järvelle, osa pelloista metsitetty
32	Pohjaslahti Sammalisto	Kantatalo	as.rak. (1817), tal.rak (1800-l), as.rak:ssa tyyliin sopimattomat laajennus ja parveke	päärak:n ulkoasu muuttunut	vähäinen: ympäristö metsitty
33	Pohjaslahti Tiura	Kantatalo, sotilasvirkatalo	2 as.rak. (1850 ja 1927; vanha malli), aitta (1800-l), hevostalli	kokonaisuus hyvin säilynyt	merkittävä: alavan peltomaiseman ympäröimä kokonaisuus
34	Pohjaslahti Mäyränen, (ei kuulu varsinaisesti kaava-alueeseen)	Kantatalo	2 as.rak. (1920-30-l, 1960-l)	ei säilynyttä vanhaa rakennuskantaa	kohtalainen: näkyvyydet alaville pelloille
35	Pohjaslahti Myry	Kantatalo	2 as.rak. (1928+autotallilaaj., toinen hieman vanhempi), tiilinav. ja -tal.rak., ym. tal.rak.	eheä kokonaisuus, rak:t pitkää nav. lukuunottamatta hyväkunt., komea päärak.	eritt. merkittävä: avoin rinnemaasto laskee järvelle
36	Pohjaslahti Salmi	Kantatalo	päärak. ja aitta (1910-20-l), punatiilinen suurempi (tuotanto)rakennus (1920-l)	suht. hyvin säilynyt, edustava hyväkunt. päärakennus	vähäinen: rannan puoli umpeen kasvanut
37	Pohjaslahti Makkonen	Kantatalo	päärak. (1960-alku), aitta (1910- 20-l), nav. (1920-l), ym. talousrakennuksia	vanhaa rakennuskantaa vähän, uusi päärakennus kokonaisuuteen sopimaton	merkittävä: navetta ja uudet talousrakennukset rajautuvat ympäröiviin peltoihin

VILPPULA
Rantaosayleiskaava
Kulttuuriympäristöselvitys
Inventointikohteet

